

Дзвоник

№ 134

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 11 рік видання, травень, 2018 рік

Аліса Елена Сімота,
І-ий клас, м. Рагівці

Дзвоник (Clopotel)

№ 134, 2018 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Тереза Шендрою

Редколегія: Іван Ковач, Михайло

Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник Завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Іван ФРАНКО

ЖУРАВЛІ

Журавлі ключем летять
Піднебесним плаєм,
Діти радісно кричать
І довкола ну скакати
Прастарим звичаєм:

Круцю, круцю, журавлі,
Ваша мати на воді!

І глядять напів з страхом,
А напів цікаво,
Чи ключ змилиться й кругом
Завертиться, чи тягом
Геть полетить право?

Круцю, круцю, журавлі,
Ваша мати на воді!

Полетіли журавлі,
З дороги не збились,
А хлоп'ята ті малі
За ключем, пок щез у млі,
Довго ще дивились.

Круцю, круцю, журавлі,
Ваша мати на воді!

«От неправда, що мені
Баба говорили!
Від їх пісні журавлі,
Не знижались до землі,
Шляху не змилили!»

Круцю, круцю, журавлі,
Ваша мати на воді!

Правда, діти, не все так,
Як бабуся каже,
Та сю казку перший знак,
Перша проба, хоч і як
Зроблена, покаже.

Круцю, круцю, журавлі,
Ваша мати на воді!

Та ростимете, й казки
Не згірш «злотих утят»
В тисячній вузлики
Ваші прості думки
Спутують, окрутять.

Круцю, круцю, журавлі,
Ваша мати на воді!

І не ваш ум – з пут брехні
До правди добитись!
Гірш, ніж птахи ті блудні,
Мете за слова марні
Весь свій вік крутитись.

Круцю, круцю, журавлі,
Ваша мати на воді!

Михайло СТЕЛЬМАХ

МИ ЛЮБИМО ВЕСНУ

Ми любимо весну,
Зелену, чудесну,
Грімницю у тучі,
І дощик співучий,
І луки широкі,
І ріки глибокі,
І поле веселе,
І рідні оселі,
І цвіт у маю –
Всю землю свою!

СОНЦЕ СТУКАЄ В ВІКОНЦЕ

Сонце стукає в віконце.
Ти не спи, як сходить сонце,
Прокидайся – й на зарядку,
Через кладку на лужок,
А з лужечка та в садок.
Там лежать граблі, лопата, –
То ямки берись копати:
Треба вчасно навесні
Посадити яблуні,
Груші, персики, горіхи
Добрим людям для утіхи,
І для цвіту, і для плоду, –
На здоров'ячко народу.

РОЗЛИЛИСЯ ВОДИ

Розлилися води
На чотири броди –
Через ліс, леваду
В мамину бригаду.

Що у першій броді –
Бусол важно ходить,
В брід він заглядає,
Мов листа читає.

Що у другій броді –
Заєць на колоді,

Він кудись мандрує,
Хвостиком рулює.

Що у третій броді –
Бистрий човник ходить.
Ми із братом радо
Ідем у бригаду.

За четвертим бродом
Мама трактор водить.
Прямо з човника убрід
Мамі я несучу обід.

КОЛО МЛИНА

Зацвіла уся долина
За селом, що коло млина,

Коло млина коло того,
Де так сонця золотого,

Де купава в ясній плесі,
Де шумлять, шумлять колеса

Дід старий стоїть на гатці,
А дівча іде по кладці.

Кладка гнеться, де купава,
А дівча – уліво, вправо...

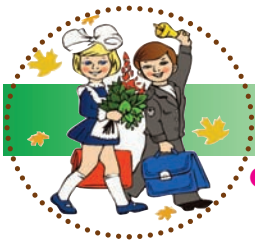
Чи обід не втопиш, внуко,
Дід іде, простерши руки.

Як втоплю, то ізготую
Кашу добру, крутую!

Дід сміється коло броду,
А згори пливуть підводи

Та й спускаються у луки.
Стріне їх і дід, і внука,

Коло млина коло того,
Де так сонця золотого.

Микола КОРСЮК

ВЕСНЯНОЗАКЛИЧНЕ

Сонечко, сонечко,
Сядь нам на віконечко,
Щоб тобою милуватись,
Малих діток забавляти,
Щоб зозуля закувала,
Довгих літ нам дарувала,
Бо надовкруг весна красна,
І дітвора дуже щасна,
Весна щедра, повносила,
Небеса у край розкрила,
Прогриміла громів сила,
Рясно землю окропила,
А прещедре юне сонце
Хлюпає нам у віконце.
Вже ягнята кучеряві
Розбіглися по галяві
І школяриків у хорі
Линуть голоси бадьорі,
Ѓазди вже повиходили
На поля зелені й ниви,
Щоб землі поклін віддати,
Нову весну привітати.

* * *

Підсипала мати квочку
На десятеро яєць,
Швидко-швидко заспіває
Щедро на весь двір хлівець.
Отоді буде роботи
На подвір'ї немалім, –
Треба ж буде доглядати
Нам курчаточка малі.
Будем пшона підсипати
І водички підливати,
Від ворони стерегти,
Щоб курчатка підросли.

* * *

Іди, іди, дроздику,
До вікна,
Там я тобі, дроздику, насипав пшона, –
І співай, і співай без кінця,
Нехай ранок усміхнеться
До мого вікна,
Бо у тебе, дроздику, гніздечко
Звеселяє віконечко й сердечко.
Швидко в тебе, дроздику,
Будуть дрозденята,

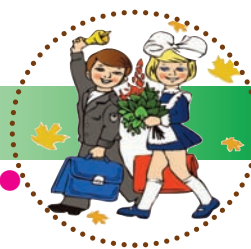
І тоді, і тоді
Будуть в тебе свята,
бо весна, бо весна
розлунює голосна, –
А я тобі, дроздику, до вікна
Щедро, щедро піднесу
Смачного пшона.

СУПЕРЕЧКА

Рано-вранці на зорі
Дрозд виспівував в гіллі,
Співом-співом і розспівом, –
Аж небеса – переспівом.
І не знаю, чому з лоз
Дятла розгнівав той дрозд.
«Ти не співай, - ще не час,
Бо дятлята мої сплять».
А дрозд каже: «Ти мені
Доведи, чи можеш, – ні,
Так розкішно витягати,
Весну рясну закликати.
А тоді наш Тук, наш Тук
Сказав йому зразу ж тут:
«Бачиш, настигло тепло,
Чи видовбеш ти дупло?
А ще каже: ду-ду-ду,
Буду грати, як в дуду».
Оце Тук, оце Тук,
Оце буде добрий Тук».

ВЕСНЯНЕ

Кропи, кропи, дощину,
На весь ріст,
Щоб при тобі, дощину,
Я ізріс.
Буду тебе умовляти,
Добрим словом прославляти,
Кропи, кропи, дощину,
На весь сад,
Розсівайся, дощину,
На весь ряд,
На билину, дощину,
Й виноград.
Розсівайся, дощину,
На весь зріст,
А я тобі допоможу
І весь рід.
Кропи, кропи, дощину,
Весь наш кріп,
Щоб підвівся, розповився
І викинув квіт.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

НЕЙМОВІРНІ ПРИГОДИ ПАНАСА-ГУСОПАСА

3. Як Панас Гусопас на волю гуси відпустив

Сонце стояло поміж хмарами серед самого неба, коли Панас Гусопас добрався до Кришталевого озера. Вже й не будемо говорити, як весело було йому на душі, бо дотоді він не чув веселого шуму гірських потічків, шепоту смерекових гілок, коливання трав, співу пташок, стогону скель і стільки, і стільки інших приємних звуків. Сів Панасик край озера і почав гризти півокрайця хліба, який залишився від Лісового Діда.

«А щоб, якби я гуску?..» – подумав, але відразу відкинув таку думку. Ліпше почекає, поки знесе котрась з них яйце, а тоді в нього буде панська вечеря. З такою надійною думкою і заснув.

А в цей час гуси домовились зловити дзьобами Панаса за штани і сорочину, і потягнути у воду, тобто втопити, а самим полетіти в інші краї, бо інакше пан їх... всіх до посліднього крила.

Панасові якраз снилась яєшня з гусячих яєць, бідний хрпів і ковтав слину, аж тут враз відчув, як його якась нечиста сила тягне за штани та сорочку до озера.

«Тут мені й смерть!» – перелякався, і прокинувся ревучи мов звір.

Крилаті грішники перелякались і відскочили в бік від їхнього отамана.

– Що ви робите?! – крикнув на них Панас на гусячій мові.

– Ти-ти-ти розумієш нашу мову? – здивувався сухоносий гусак.

– А як? – кинув гордо Панас.

– С-с-с... ми хотіли те-те-те, і то-то...

– Нічого, нічого, я теж хотів одну з вас... на жар поставити...

– Па-па-пане гус-с-сопасе...

– Я вам не гусопас, я гусар! Якщо вівчарі випають вівці, то гусарі випасають гусей!

– Вибачте, пане гус-с-сарє, ми хочемо вас прохати, щоб ви відпустили нас на волю.

– А пан?! Він найняв мене випасати вас, ось

дав мені свій хліб і цибулину, – показав Панас порожню торбину.

– Голубчику ти наш, не губи наших душ, – загукала до нього білолоба гуска.

– Помилуй нас, помилуй нас! – почувся хор крилатих посестриць.

– Відпус-с-сти нас, гос-с-сударю! – засисикав сухоносий.

– Відпус-с-сти нас, гос-с-сударю, відпус-с-сти! – підхопили решта гусаків.

Почувши таке слово, Панас зловився рукою за серце, щоб воно, не дай бог, не вискочило з грудей.

– Помилуй нас, помилуй нас!

– Відпус-с-сти, відпус-с-сти!

– Та Бог з вами, відпускаю вас.

– Ге-ге-ге, га-га-га, та-та-та... – зраділи гуси.

– С-с-спасибі, пане гусярю!

– С-с-спасибі, государю!

– Та летіть собі вже, поки не роздумаю.

На такі слова гуси як залопочуть крильми, як загегають, як загегають і враз усі в повітря, тільки довгоносий гусак та білолоба гуска стоять перед Панасом.

– А ви, що чекаєте.

– Хочемо тобі віддячити за твою милість, – мовила білолоба.

– Так-так, – потакав довгоносий.

– Ну, то віддячайте, – відповів байдужим голосом Панас.

– Я тобі віддячаюсь чарівним яйцем. Скільки раз тобі захочеться їсти, постав його під стіл, під скатертину чи рушник, і відразу на них появляться всі страви, яких ти собі забажаєш.

– А я тобі дарую чарівне перо. Скільки раз тобі треба буде мандрувати в одне чи інше місце, кинь перо під ноги і вмить ти опинишся, де собі забажав.

Сказавши це, довгоносий і білолоба залопотали крилами і полетіли, а наш Панас ледь встиг заховати яйце і перо за пазуху, бо з лісу вибігли панські охоронці з собаками.

(Далі буде)

Михайло Гафія ТРАЙСТА

УРОК ПАРЕМІОЛОГІЇ

(П'єса для дітей)
(Продовження з минулого числа.)

Дійові особи	ОЛІМПІЯ , балерина ВАЛЕНТИНА , святкована АУРОРА , подружка
БОГДАН , шахіст АНКА , двоюрідна сестра Богдана	Олімпії МОНІКА , подружка Джордже
АНДРІЙ ВОЛОШИН , футболіст	ЛІЛІЯНА , подружка Моніки
АНДРЕЯ , сестра Андрія. ЕМІЛЬ , каратист ДЖОРДЖЕ , поет	ДІВЧИНА ПЕРША , ДІВЧИНА ДРУГА

Богдан: Прошу прийняти від нас усіх букет квітів!

Валентина: Дякую вам за приємний сюрприз!

Дівчина перша: Можемо грати в шахи?

Дівчина друга: В шишки.

Дівчина перша: Да, в шишки.

Богдан: Да, можете.

Валентина: Це мої подруги Анна і Марійка.

Анка: Анна і Марійка, мов дві ляльки, сідайте на стільчики ось тут біля столика і грайте, а я вам принесу пиріжків і торта. Богдане, наливай дівчатам соку!

(Богдан іде до кухні, звідки виносить дві склянки соку, ставить на стіл перед дівчатами. Анка приносить тарілки з тортом та пиріжками.)

Дівчина друга: Дякуємо!

Дівчина перша: Велике спасибі!

Еміль (стукає ложечкою об склянку): Увага! Увага! Шановні колеги! В мене одна єдина – три проблеми, які мушу розв'язати тут і тепер! В першу чергу хочу подякувати Анці за те, що вона придумала зібрати нас всіх, і за смачні-пресмачні пироги; також хочу подякувати Моніці за урок пареміології, і в третю чергу хочу подякувати Богданові, який годував мене рибою, але від сьогодні його попрошу, щоб навчив мене риболовити.

Богдан: Я не вмію риболовити, давай навчу тебе грати у футбол.

(Сміються всі.)

Еміль: Не друг тобі той, хто годує тебе рибою, а той хто навчить риболовити! Ви всі

знаєте, що я переписую від Богдана контрольні роботи з математики, і що він виконував мої домашні завдання, підказував на уроках і так далі... в пареміології це зветься, що він годував мене рибою, від сьогодні я попрошу його, щоб навчив мене ловити самому оцінки з математики.

Богдан: З великою радістю, мій друже, бо, як тобі сказати по-пареміологічному, ти сидів мені в печінках.

Аурора: Бодай табличку множення пам'ятаєш?

Ліліяна: Вчителька трохи не захворіла, поки Еміль вивчив таблицю множення, вже й співала її разом з ним, тільки щоб міг запам'ятати, ану Емеле давай проспівай нам таблицю множення.

Джордже: Пані і панове! Ladies and Gentleman! Mesdames et Messieurs! Дами і Господа! А тепер найкращий, найліпший, незрівнянний, єдиний, найоригінальніший Еміль виконає для вас дві строфки з найкращої пісні «Таблиця множення», але якщо вам здається, що це замало, тоді виконає тільки одну і то не цілу. Прошу прийняти його з оплесками!

Еміль: Один помножити на один, оди-и-и-н.
Два помножити на два, дв-а-а-а.

Три помножити на три, три-и-и.

Чотири помножити на чотири, чотири-и-и.

П'ять помножити на п'ять, тра-ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла,

Тра-ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла, ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла,
Ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла...

(Сміються всі й аплодують.)

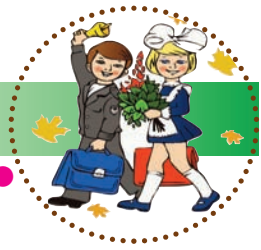
Богдан: Тоді почнемо вивчати забуті слова пісні, буде досить важко, але до кінця семестра впораємось. Від завтра щодня по дві години рибалимо, поки з тебе не вийде справжній рибалка!

Еміль: А я тебе навчу карате! Я-а-а-а! Ю-у-у-у!

Богдан: Я-а-а-а! Ю-у-у-у! Спасибі! В мене є футбол і ти!

(Сміються всі й аплодують.)

(Далі буде.)

Казка про котика і півника

Українська народна казка

Жили-були на світі чоловік і жінка, і був у них кіт Мурко. Як став старий-старий, що вже тяжко мишей ловив, дід узяв котика, поніс далеко-далеко в хашу і пустив його. Що було там робити котикові? Він учинив собі хатку, залишився там і живе.

Небагато минуло часу, як прийшов туди півник і попросився до котика в хатку. Кіт зрадив, щиро прийняв його і говорить:

– Будемо два друзі, хоч нам не буде нудно. Рано збирається котик іти на здобич, принести дещо їсти, а півникові наказує:

– Не пускай нікого до хати.

Лиш котик відійшов від хати, а лисичка вже тут і проситься: – Пустити мене, півнику, в хату. А півник каже:

– Ток, ток, не велів коток.

Лисичка почала його благати, просити, ласкати. Півник відчинив двері. Лисичка схопила його і дала ногам знати. А півник кричить:

– Котику-братуку, поможи, несе мене лиса через високі гори, через доли, через ріки.

Почув котик і давай лисичку доганяти. Догнав лисичку і півника відібрав. Приходять вони додому, і котик говорить :

– Казав я тобі: не пускай нікого. А тепер ще раз тобі нагадую: не пускай до хати нікого, бо я піду ще далі і можу не почути тебе.

Котик зібрався в путь-дорогу. А лисичка знову прийшла і ласкаво просить півника:

– Пустити мене, півнику, до хати.

Так просила, що й допросила, обманула півника. Півник одчинив двері, пустив її. А вона схопила півника, вергла на плечі і несе. А півник кричить:

– Котику-братуку, поможи мені. Несе мене лиса через гори, ріки і долини.

Кричав, кричав, але котик не почув. Приносить

лисичка півника у свій понур, у свою хатинку. А в неї п'ятеро малих лисенят. Занесла вона його туди, а лисенята почали скубти півника то за хвіст, то за крила, уже майже всього обскубали.

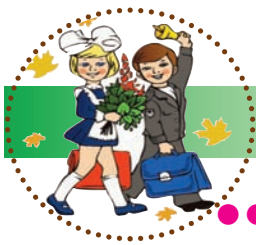
Котик прийшов додому і бачить – півника нема. І давай по слідові бігти, скільки лише духу було.

Прибіг до лисиччиної ями, вийняв із мішка гуслі (скрипку) і почав гусяти. Стара лисиця почула музику, вийшла з ями, дивиться, хто так гарно грає. А котик стук лисичку та в мішок, і зав'язав її там. Грає далі. Почули малі лисенята музику і почали по одному виходити з ями. А котик усе цап та в мішок. І так усі піймав, склав у мішок, зав'язав добре, узяв палку і давай колотити палкою по мішку. Вишмагав їх так, що більше не будуть чіплятися до півника.

Потім котик узяв півника і поніс додому. Півник сидів на печі, обскубаний і вже нікому двері не відчиняв. І жили вони там дружно та мирно довгі-довгі роки.

Сторінка народознавства

Ольга СЕНИШИН

ДЕНЬ ВЕСНЯНОГО ЮРІЯ

6 травня за християнським календарем відзначається свято, встановлене на честь святого великомученика і побідоносця Юрія (Георгія), який прийняв мученицьку смерть за християнську віру в 303 році. У народі ж велося святкувати Юрія два рази - зимою 9 грудня і весною 6 травня. Ім'я святого лицаря Юрія завжди поважали, воно зустрічається у багатьох українських піснях, переказах та легендах. З-поміж усіх святих саме йому народні повір'я доручають «відкривати» небо, випускати росу і тепло. За стародавнім віруванням у цей день «весна сходить на землю»: з'являються перші сходи ярових, оживають озимі посіви, зеленіють гаї й сади. Особливою силою володіє у цей день роса, яку Юрій спускає на землю. Щойно світало – люди

йшли в поля збирати цю цілющу росу, щоб потім використовувати її як оберіг чи лікарство. Рекомендувалося ходити босоніж, обризувати нею один одного, промивати хворі очі. Дівчата вмивалися – «на

красу», старші люди мочили голову, – «щоб не боліла», а господині кропили цією росою домашню птицю, – «щоб плодилися».

У нашого хліборобського населення це свято завжди

було у великій пошані. Селяни вважали, що від Благовіщення до Юрія – найкращий період для весняних робіт. Треба було до 6 травня підготувати грядки під капусту, а у цей день – до сходу сонця садити гарбузи, кабачки, патисони, огірки. Від цього дня починають орати і ниви. У давнину саме у цей день традиційно відбувались обходи полів: ішли зібравшись усією громадою в поле, «на хліба» і там відправляли спільні молитви за врожай, кропили поле свяченою водою. Протягом цілого дня люди прямо на полях пили і їли, співали і пританцьовували. Особливо весело було дітям: їм дозволяли забавляться, качатись на озимих посівах. Вірили, що діти покачавшись по озимих посівах – «на всі чотири сторони» не будуть боятися ніякої хвороби, будуть дужими й здоровими. Крім цього – буде багатий врожай на жито. Дівчата там же

водили хороводи, співаючи веснянки. А хлопці кидали грудки в небо, «щоб хліби росли високі», або ж обливались водою, вірячи, що це сприятиме врожайності полів. Існувало і багато інших дійств, які виконувались там для забезпечення врожайності полів, збереження посіву від граду, бурі і т. ін.

Весняний Юрій, як і святий Власій, вважається в першу чергу покровителем землеробства і тваринництва, свійських та диких тварин. Шукаючи його прихильності, селяни до цього дня не виганяли ні корів ні коней на пасовисько. В тодішньому господарстві свійські тварини відігравали роль годувальниць роду. А відтак і пастухи колись були одними з найбільш шанованих осіб. Вигін худоби на пасовище 6-го травня був найголовнішою подією як для пастухів так і для жителів Карпат (гуцулів, бойків) і проводився особливо урочисто. Він супроводжувався виконанням релігійно-магічних обрядів, пісень і танців. Саме у цій частині України збереглися обряди з ритуальними вогнями, як, наприклад, розпалюванням ватри пастухами. Майже повсюди до магії вдавалися у цей день для того, щоб очистити свійських тварин від усього злого, а те зло примусити увійти в якийсь сторонній предмет. Використовували різні засоби: вогонь, свячену воду, молитву, заклинання, биття тварин гілкою свяченої верби тощо. Від злих

(Продовження на 9 стор.)

МАМИ ТА ЇХ ДІТИ У СВІТІ ТВАРИН

Ніжні обійми матері та її малюка. Що може бути прекраснішим? Найщиріші, найтепліші стосунки на світі – між двома найріднішими людьми. Усе на світі починається з мами.

Подивимось, які чисті та світлі взаємини існують між мамами та їхніми дітками у світі тварин... і, можливо, візьмемо з них приклад.

(Продовження з 6 стор.)

сил на дверях стайні малювали хрестики чорною маззю або освяченою крейдою. Виганяючи худобу вперше, під поріг стайні клали різні предмети, вірячи в їх магічну силу: яйце – щоб худоба була повна, як яйце; ланцюг – щоб трималася купи. На Прикарпатті газдиня виносила худобі залишки свяченої паски або хліба і годувала її на щастя. Газда вирізував кілька дернин із зеленою травою, клав з обох боків воріт і застромляв у них гілочки квітучого терену.

добре годувати худобу. Вранці дійним коровам давали дрібно посічені квіти, посипані сіллю,

яка була на святвечірньому столі; давали лизати сіль, закопану на Благовіщення в мурашник. Якщо худоба до цього свята вже виходила на пашу, то на Юрія її виганяли на найкраще пасовище. В окремих місцях у цей день плели віночки із зілля і закладали коровам на роги. Замаювання худобину в цей день пов'язане з повір'ям, начебто закосичену вінками худобу не чіпає потім жоден хижий звір. До дня Юрія в Карпатах виготовляли з перших удоїв овечий сир (будз), який разом з юрїївськими калачи-

ками посвячували в церкві. Потім їх роздавали бідним, «щоб вівці добре доїлися». Подекуди і сьогодні господині готують 6 травня святковий обід із молочних страв.

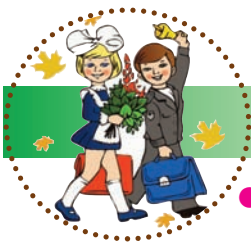
Святий Юрій є, крім усього, ще й покровитель диких звірів. У народі казали: «Святий Юрій звірів пасе та призначає здобич для них», «не годиться в цей день відбирати у звіра те, що він схопив, бо то йому святий Юрій призначив». Згідно з народним повір'ям, у цей день дикі звір'ята сходяться до купи й розмовляють між собою. Ото

Крізь такі ворота свяченою вербою виганяли худобу. На Юрія практично повсюди намагалися

цікаво про що? Якби ж хто їх міг знайти і почути? Якби ж хтось їх зрозумів? Та напевно зміст їхніх розмов тільки святий Юрій і знає. А може ні?!!

Карло КОЛЛОДІ

ПРИГОДИ ПІНОККІО

XVII ПІНОККІО ЇСТЬ ЦУКЕРКУ, АЛЕ НЕ ХОЧЕ ПИТИ ЛІКИ. ТА ОДРАЗУ ВИПИВАЄ, КОЛИ БАЧИТЬ, ЩО ПО НЬОГО ПРИЙШЛИ МОГИЛЬНИКИ. ПОТІМ ВІН ЗНОВУ КАЖЕ НЕПРАВДУ І, ЯК КАРА, В НЬОГО ПОЧИНАЄ РОСТИ НІС

– Ну що ж! – промовили кролики. – Цього разу ми прийшли даремно.

Вони взяли знову на плечі маленьку труну і вийшли з кімнати, щось сердито бурмочучи собі під носа.

Хай там що, а Піноккіо через кілька хвилин зіскочив з ліжка здоровісінький. Треба сказати, що дерев'яні ляльки хворіють дуже рідко і дуже швидко одужують.

Фея, побачивши, що Піноккіо бігає і стрибає по кімнаті жвавий і веселий, як молодий півник, сказала:

– Виходить, мої ліки справді допомогли тобі?

– Ще й як! Вони повернули мене на цей світ.

– Тоді чому ж ти так довго не хотів їх пити?

– Тому що ми, хлопці, всі такі. Боїмося ліків більше, ніж хвороб.

– Яка ганьба! Діти повинні знати, що добрі ліки, коли їх випити вчасно, можуть урятувати від тяжкої хвороби і навіть від смерті.

– О, іншим разом мене не доведеться так довго просити. Я відразу згадаю цих чорних кроликів з труною на плечах... Миттю схоплю склянку, ковть і нема!

– А тепер підійди до мене і розкажи, як сталося, що ти опинився в руках у розбійників.

– Вийшло так, що хазяїн лялькового театру Жеривогонь дав мені кілька золотих монет і сказав: «На, віднеси їх своєму батькові», а я зустрів на вулиці Лисицю і Кота, дуже поважних панів, які мені сказали: «Хочеш, щоб з твоїх п'яти монет стало дві з половиною тисячі? Ходімо з нами, і ми приведемо тебе на Чарівне поле». Я сказав: «Ходімо», а вони сказали: «Зупинімося тут, у таверні «Червоний

рак», а після півночі підемо». Коли мене розбудили, їх уже не було, бо вони пішли туди самі. Тоді я пішов сам глибокої ночі. Стояла така темрява, що й уявити важко. І тут на дорозі мене перестріли два розбійники, одягнені в мішки з-під вугілля, які сказали мені: «Викладай грошики», а я сказав: «У мене їх немає», бо заздалегідь сховав чотири золотих монети, що в мене лишилися, в рот... Один розбійник хотів засунути мені руку в рот, а я відкусив йому руку і потім виплюнув її, але замість руки на землю впала котяча лапа. Розбійники погналися за мною, і я біг-біг, поки вони мене схопили і повісили на дереві в цьому лісі, сказавши: «Завтра ми сюди прийдемо, тоді ти вже будеш мертвий і роззявиш

рота, а ми дістанемо золоті монети, які ти сховав під язиком».

– А зараз де ці чотири монети? – спитала Фея.

– Я їх загубив, – відповів Піноккіо.

Він збрехав, бо монети лежали у нього в кишені. І тільки-но він сказав цю неправду, його ніс, що й так був довгий-предовгий, виріс одразу на два пальці.

– А де ти їх загубив?

– У лісі, тут поблизу.

Після другої брехні ніс його став ще довший.

– Якщо ти загубив монети в лісі, – сказала Фея, – ми знайдемо їх і повернемо тобі, тому що все загублене в нашому лісі завжди знаходиться.

– Ага, тепер я пригадав, – промовив, збентежившись, дерев'яний хлопчик. – Чотири золоті монети я не загубив, а ненароком проковтнув, коли пив ваші ліки.

Після третьої брехні ніс так подовшав, що бідний Піноккіо не міг повернутися. Повернеться сюди – ніс його чіпляється або за ліжко, або за вікно, повернеться туди – ніс упирається або в стіну, або в двері. Спробував підвести голову і мало не наколов носом Феї око.

А Фея дивилася на нього і сміялась.

– Чого ви смієтесь? – збентежено запитав дерев'яний хлопчик, дуже наляканий тим, що його ніс росте й росте.

– Та сміюся з твоєї брехні.

(Продовження на 11-ій стор.)

(Продовження із 10 стор.)

– А звідки ви взяли, що я брешу?
– Брехню, хлопче, можна виявити одразу, тому що є дві брехні: та, що має короткі ноги, і та, у якої довгий ніс. Твоя брехня саме з тих, що мають довгого носа.

Піноккіо, не знаючи, де подітися від сорому, спробував утекти з кімнати, але не зміг: ніс так виріс, що він не міг пройти в двері.

XVIII. ПІНОККІО ЗНОВУ ЗУСТРІЧАЄ ЛИСИЦЮ І КОТА І ЙДЕ З НИМИ НА ЧАРІВНЕ ПОЛЕ, ЩОБ ПОСІЯТИ ЧОТИРИ МОНЕТИ

Як і слід було сподіватись, Фея цілих півгодини не зважала на дерев'яного хлопчика, що плакав і репетував. Вона зробила так навмисне, щоб покарати його й відучити од поганої звички брехати, найгіршої вади всіх дітей. Та коли вона побачила, що в нього від розпачу очі лізуть на лоба, зглянулася над ним. Фея ляснула в долоні, і в кімнату через вікно влетіла тисяча великих птахів. Самих дятлів. Вони посідали на ніс і заходилися його довбати. За кілька хвилин жажливий носисько став такий, як і раніше.

– Яка ви добра, любя Феє,– сказав дерев'яний хлопчик, витираючи очі.–Я так вас люблю!

– І я тебе люблю,– відповіла Фея,– і якщо ти хочеш лишитися у мене, то станеш моїм братиком, і я буду тобі доброю сестричкою.

– Я б охоче залишився, але ж... мій бідний тато?

– Я про це подумала. По твого батька вже послали, ввечері він буде тут.

– Справді? – вигукнув Піноккіо, підстрибнувши з радощів.–Тоді, якщо ви дозволите, любя Феє, я піду йому назустріч. Мені хочеться якнайскоріше розцілувати бідненького татуса, який стільки встраждав через мене.

– Авжеж, тільки не заблудися. Підеш лісом і напевно зустрінеш батька.

Піноккіо вийшов з дому і, опинившись у лісі, побіг підстрибом, як козеня. А коли добіг до Великого дуба, то зупинився: йому здалося, що в кущах хтось розмовляє. І справді, на дорогу вийшли... вгадайте хто?.. Лисиця і Кіт. Його супутники, з якими він вечеряв у таверні «Червоний рак».

– А ось і наш любий Піноккіо! – вигукнула Лисиця, обіймаючи й цілуєчи хлопчика.– Звідки ти тут .узвся?

– Звідки ти взявся? – повторив Кіт.

– Це дуже довга історія,– відповів Піноккіо.– Я вам розкажу її при нагоді. Знаєте, що тієї ночі, коли

ви мене покинули самого в таверні, я зустрів на дорозі розбійників.

– Розбійників? О бідний друже! Чого вони від тебе хотіли?

– Вони хотіли відібрати в мене золоті монети.

– Негідники!

– Ох і негідники! – відгукнувся Кіт.

– Я кинувся навтіки,– вів далі дерев'яний хлопчик.– Вони – за мною, наздогнали мене і повісили на гілці оцього дуба.

І Піноккіо показав на Великий дуб за два кроки від них.

– Яка сумна історія! – сказала Лисиця.– В якому лихому світі нам судилося жити! Нема де притулитися нам, чесним людям.

Під час розмови Піноккіо помітив, що Кіт кульгає на праву передню лапу, на ній бракувало подушечок і кігтів. Він спитав:

– Що сталося з твоєю лапою?

Кіт хотів щось відповісти, але затнувся. В розмову миттю втрутилась Лисиця:

– Мій друг дуже скромний і тому не відповідає. Я розкажу замість нього. Одного дня ми стріли на дорозі старого вовка, який майже вмирав з голоду. Він попросив у нас милостині. А в нас, як наріх, не було навіть риб'ячої кісточки. І що ж, гадаєш, зробив мій друг, у грудях якого б'ється справді благородне серце? Він сам собі відкусив передню лапу і кинув бідоласі, щоб той угамував голод.

І Лисиця, розказавши це, втерла сльози, що набігли на очі.

Піноккіо й собі розчулився. Він підійшов до Кота і прошепотів йому на вухо:

– Якби всі коти були схожі на тебе, миші почували б себе щасливими!

– А що ти тут робиш зараз?– спитала Лисиця.

– Чекаю свого батька, який ось-ось має надійти.

– А де твої золоті монети?

– Там, де й були,– в кишені,– всі, крім тієї одної, що довелося залишити в таверні «Червоний рак».

– Подумати тільки, завтра в тебе було б уже замість чотирьох, тисяча або й дві тисячі золотих монет! Чому ти не послухався моєї поради? Чому не посіяв їх на Чарівному полі?

– Сьогодні ніяк не можу. Піду туди іншим разом.

– Іншим разом буде запізно,– сказала Лисиця.

– Чому?

– Тому що це поле купив один великий пан, і завтра там уже нікому не дозволять сіяти гроші.

– А далеко звідси до Чарівного поля?

– Кілометрів зо два. Ходімо з нами, і за півгодини ми будемо там. Швиденько посієш свої гроші і через кілька хвилин збереш урожай – дві тисячі

(Продовження на 12 стор.)

(Продовження із 11 стор.)

монет і повернешся сюди ввечері з повними кишеними золотом. То підеш з нами?

Піноккіо завагався, бо згадав добру Фею, старенького Джепетто і остороги Цвіркуна-балакуна. Але зрештою вчинив так, як і всі нерозумні і недобрі діти: уперто трусонув головою і сказав Лисиці й Котові:

– Гаразд! Я йду з вами!

І вони рушили в дорогу.

Вони йшли вже півдня, коли побачили перед собою місто, яке називалося Дурислови. На міських вулицях бродили зграї облізлих собак, які позіхали від голоду, отари стрижених овець, що тремтіли від холоду, табуни курей і півнів без гребінців і сережок, вони канючили у перехожих кукурудзяні зерна; тут лежали великі метелики, які не могли літати, бо продали свої прегарні кольорові крильця, тупцяли, соромлячись показатися на люди, павичі без хвостів; голі-голісінькі фазани тихенько ходили туди-сюди, оплакуючи свої блискучі золоті й срібні пера, загублені назавжди.

Серед натовпу цих жебраків і нещасних час від часу проїжджали пишні карети, а в них сиділи то лисиці, то злодійкуваті сороки, то якісь хижі птахи.

– А де ж Чарівне поле?

– За кілька кроків звідси.

Пройшовши містом, вони опинилися на звичайнісінькому полі, схожому на всі інші поля.

– Ось ми й прийшли, – сказала Лисиця. – Тепер нахились до землі, вигреби руками неглибоку ямку і кинь туди золоті монети.

Піноккіо послунався: вигріб ямку, поклав туди чотири золоті, які в нього залишилися, і загорнув їх землею.

– А тепер, – сказала Лисиця, – піди до рову – це недалеко звідси, – набери відро води і полий землю там, де посіяв монети.

Піноккіо пішов до рову, зняв з ноги черевик – відра ж у нього не було, – набрав води і полив те місце, де лежали його монети.

Потім спитав:

– Що ще робити?

– Нічого, – відповіла Лисиця. – Тепер ми собі підемо. Ти повернешся за двадцять хвилин і знайдеш тут деревце, гілки на ньому аж гнутимуться від золотих монет.

Бідний хлопчик мало не збожеволів від радості, він тисячу разів подякував Лисиці та Котові і пообіцяв їм щедрий подарунок.

– Не треба нам ніяких подарунків, – відповіли шахраї. – Досить нам і того, що ми тебе навчили, як розбагатіти не дуже натужуючись. Це нас так тішить.

По цих словах вони попрощалися з Піноккіо, побажали йому щедрого врожаю і пішли собі.

ХІХ.

У ПІНОККІО КРАДУТЬ ЗЛОТІ МОНЕТИ, І ЗА ЦЕ ЙОГО САДЯТЬ НА ЧОТИРИ МІСЯЦІ ДО В'ЯЗНИЦІ

Повернувшись у місто, дерев'яний хлопчик почав лічити хвилину за хвилиною і коли йому здалося, що час уже наспів, подався до Чарівного поля.

Він поспішав, серце його билось все дужче й дужче – тік-так, тік-так, як великий годинник, що поспішає. В голові його роїлися веселі думки: «А що, як замість тисячі монет я знайду на дереві дві тисячі? А може, замість двох тисяч, буде п'ять тисяч? А що, як замість п'яти тисяч – сто тисяч? Ой, яким великим багатцем стану я тоді! Куплю собі пишній палац, тисячу дерев'яних коників і тисячу стаєнь, щоб розважатись досхочу, а ще погрібець з солодкими напоями і шафу, повну солодошів: варення, тортів, булочок, солодкого мигдалю та вафель з кремом».

Отак, солодко мріючи, Піноккіо дійшов до поля і зупинився подивитися, чи не видно дерева з золотими монетами. Але не побачив нічого. Пройшов ще сто кроків, і там нічого. Зайшов на поле, підступив до того місця, де закопав свої гроші, – теж нічого. Хлопчик замислився і, забувши всі правила пристойності, витяг руку з кишені й довго шкріб собі потилицю. В цю мить почувся чийсь гучний сміх, і, оглянувшись, малий побачив над собою на дереві великого Папугу, який чистив дзьобом своє ріденке пір'ячко.

– Чого смієшся? – сердито спитав Піноккіо.

– Того, що, коли чистив пір'я, полоскотав сам себе під крилом.

Дерев'яний хлопчик нічого не відповів. Пішов до рову, знову набрав води в черевик і почав поливати землю, якою були присипані золоті монети. Тут він знову почув сміх, ще нахабніший, ніж перед тим.

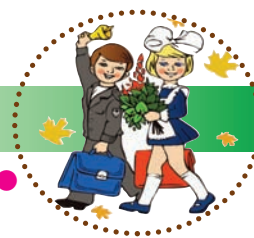
– Послухай, – розгнівався Піноккіо, – можеш ти мені, нарешті, пояснити, клятий Папугу, що має означати твій сміх?

– Я сміюся з тих йолопів, які вірять усяким дурницям і дають шахраям обдурювати себе.

– Ти, може, маєш на увазі мене?

– Так, я маю на увазі тебе, нещасний Піноккіо. Ти такий дурний, що повірив, ніби гроші можна сіяти і збирати на грядках, як огірки і гарбузи. Я теж колись повірив і ось лишився майже без пір'я. Тепер я переконався, на жаль, запізно, що чесно гроші можна заробити тільки власними руками й головою.

(далі буде)

Цікаве про верблюдів

Розповіді про верблюдів, які багато днів бредуть по пустелі без води та їжі, дійсно вражають. Це не перебільшення, ці тварини дійсно чудово пристосовані до складного життя в пустелі. Однак, усупереч думці, верблюд запає поживні речовини зовсім не в шлунку.

На відміну від багатьох ссавців, у верблюда немає підшкірного жирового шару. Жир накопичується у горбі, і коли їжі та води стає недостатньо, верблюд використовує свої запаси.

Жир є не лише джерелом енергії, а й джерелом води, яка утворюється при розчепленні жиру.

Ще дещо цікаве про верблюдів. Верблюд може обходитися без води протягом кількох днів, але внаслідок зневоднювання тварина втрачає близько 25% своєї ваги. І коли, зморений спрагою, верблюд дістається води, він з легкістю може випити 100 л за 15 хвилин. Вода швидко дістається всіх тканин, а вага швидко відновлюється.

Навряд ви знали, що вага дорослого верблюда становить 500 – 800 кг, а репродуктивний вік починається з 2-3 років, а термін життя цієї тварини становить близько 40 років.

Верблюд – вегетаріанець. Його шлунок може перетравлювати будь-яку траву, в тому числі колючу та солону.

Цікаво, що верблюди дуже добре вміють плавати, хоча більша частина всіх ссавців із великими водоймами рідко зіштовхувалась.

Верблюди живуть гаремами. В групі з 15 особин є лише один самець. Рідко зустрі-

чаються самці, що ведуть самотній спосіб життя.

Це дуже витривалі тварини. За день вони можуть перенести вантаж від 200 до 300 кг на відстань 50 км.

Цікаві факти про бджіл

Медоносні бджоли – дуже соціальні комахи. Вони живуть великими сім'ями в гніздах, що складаються з декількох сот, збудованих ними з воску. Кожен сот складається з комірок, у які бджоли складають запаси корму і вирощують молодих бджіл.

Дикі бджоли свої гнізда будують у дуплах дерев, а в умовах культурного розведення – у рамкових вуликах. У середній або нижній частині вулика є льоток – отвір, через який бджоли виходять для польотів і повертаються в гніздо.

У рамкових вуликах льоток має вигляд щілини шириною 8-15 см і висотою 12 мм. Через льоток також здійснюється вентиляція гнізда.

Якщо вона недостатня, то бджоли вентилюють гніздо, створюючи потік повітря шляхом частих помахів крильцями.

До складу бджолиної сім'ї входить матка, робочі бджоли і трутні. У нормальній родині

буває тільки одна плідна матка. За своїми розмірами і вагою вона перевершує решту членів сім'ї. Так, довжина матки коливається від 20 до 25 мм, а вага – від 150 до 300 мг і більше. Неплідні матки важать зазвичай 200-220 мг.

ІГРИ

Австрійська гра «Кіт-смішко»

Якось по радіо сповіщали, що одна заможна австрійська бабуся перед смертю заповіла всі свої гроші та майно... кішечці. Вчинок доволі химерний, але свідчить про те, як тамтешні люди люблять котів. У австрійських дітей (та й не лише австрійських) з мурчиками пов'язано багато різних ігор.

Перш за все діти мають визначитися, хто з них буде Котом. Він ходить поміж гравців і намагається розсмішити кожного: кумедно нявчить, облизується, підстрибує, виставляє папури, вдає із себе грізного звіра... Той, хто не втримається і зарежоче чи навіть усміхнеться, стане Котом.

Іспанська гра «Кошик із фруктами»

Іспанія – країна садів. Тут скрізь росте виноград, щедро родять апельсини, персики, гранати, лимони. Ну а ті, хто їх вирощує, складають пісні та вигадують казки про ці плоди. Гра «Кошик із фруктами» проста, але цікава та весела.

Діти сідають у коло. Кожен обирає собі назву фрукта: хтось Персик, хтось Апельсин, а хтось Лимон. У центрі стоїть Покупець із кошиком і, наприклад, гукає: «Апельсине і Лимоне, до мене!» Ті, що обрали собі назви цих фруктів, повинні швидко помінятися місцями. Але Покупець також гав не ловить – може одразу ж зайняти чиєсь місце. Хто не встиг сісти, той стає Покупцем.

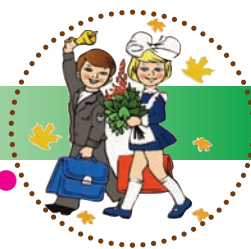

Японська гра «Рибалки та рибки»

Рибу в Японії ловлять не тільки дорослі та підлітки, але й малі діти. А все починається з веселої гри в рибалок.

До прутиків треба прив'язати довгі барвисті стрічки, а до стрічок – пір'їнки або трісочки. Пір'їнка – це «рибка», яку тягнуть по землі. Кожен прагне наступити на «рибку» сусіда, а свою від цього уберегти. Кому наступили на «рибку», той вибуває з гри.

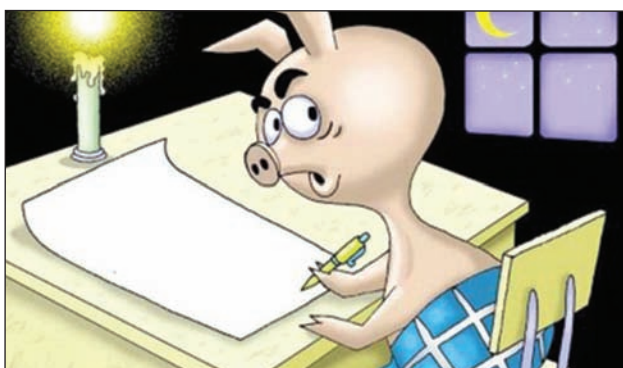
Не міг порахувати

Одного разу батько послав сина, щоб той порахував кіз у лузі.

Син пішов і швидко повернувся.

– Ну як, порахував? - запитав батько.

– Та нарахував дев'ять, а одна коза так стрибала, що я не міг її порахувати, – відповів син.

Вузлик на хусточці

– Чому в тебе на хусточці вузлик зав'язаний?

– То старша сестричка зав'язала, щоб я не забула її листа в скриньку вкинути.

– І ти не забула?

– Ні, сестричка забула дати мені того листа.

Полярник

– Тату, коли я виросту, то буду полярником.

– Дуже добре, синку.

– Я вже зараз хочу готуватись до цього.

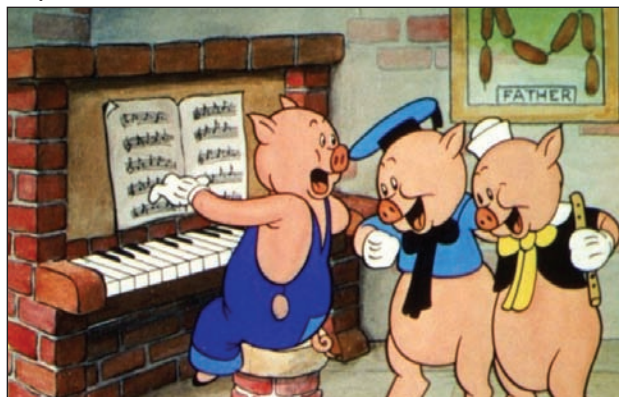
– Як же?

– А ти щодня купуй мені морозиво, щоб я звикав до холоду.

Не дістав

– Понеси, синку, повісь на сонці сорочку, хай сохне.

Вернувся через хвилинку Яшко в хату з сорочкою.

– Чому ж ти не повісив? – питає мати.

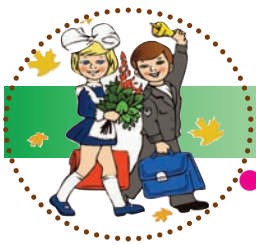
– Не дістав до сонця.

Обіцянка

– Татусю, подаруй мені барабан.

– Я б подарував, синку, та боюсь, що ти заважатимеш мені працювати.

– Що ти, татусю! Я тільки тоді буду барабанити, коли... коли ти спатимеш.

До школи

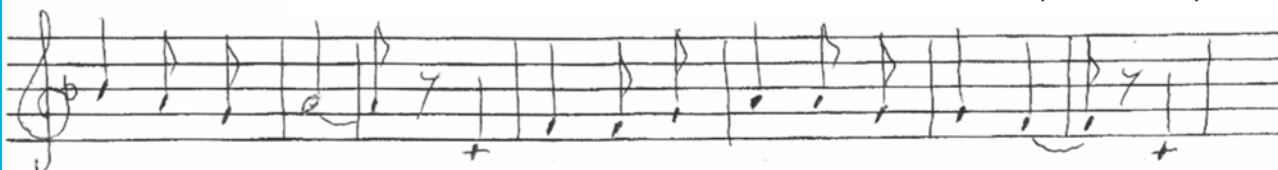
Слова Миколи СИНГАЇВСЬКОГО

Музика Івана ЛІБЕРА

Бадьоро

Так со - няч - ко я - сно дов - ко - ла І та - нуть хма -
 Вро - жа - я - ми ни - ви до - стиг - ли, Ба - грець пло - ме -
 До - зрі - ли ка - ли - но - ві грон - ця, Над ни - ми яс -
 Від - ко - ли, ска - жіть нам, від - ко - ли Цей ве - ре - сень

рин - ки вго - рі. До шко - ли, До шко - ли, До шко - ли Сьо
 ні - є з ді - бров. До кни - ги, До кни - ги, До кни - ги Ду
 ні - є бла - кить. До сон - ця, До сон - ця, До сон - ця Як
 з на - ми рід - ня? До шко - ли, До шко - ли, До шко - ли Ве

го - дні і - дуть шко - ля - рі.
 ша по - ри - ва - єть - ся знов.
 спів, на - ша мрі - я ле - тить.
 дуть нас до - ро - ги що - дня.

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ

До школи

Так сонячно-ясно довкола
 І тануть хмаринки вгорі.
 До школи,
 До школи,
 До школи
 Сьогодні ідуть школярі.
 Врожайми ниви достигли,
 Багрець пломеніє з дібров.
 До книги,

До книги,
 До книги
 Душа поривається знов.
 Дозріли калинові гронця,
 Над ними ясніє блакить.
 До сонця,
 До сонця,
 До сонця
 Як спів, наша мрія летить.
 Відколи, скажіть нам, відколи
 Цей вересень з нами рідня?
 До школи,
 До школи,
 До школи
 Ведуть нас дороги щодня.

? Відгадай ?

Ні рак, ні риба, ні звір, ні птиця,
Голос тоненький, а ніс довгенький;
Хто його уб'є, той кров свою проллє.

Комар

У землі сидить – мовчить,
На свій час чекає.
Будуть терти – всіх провчить,
Кожний заригає!

Ріпх

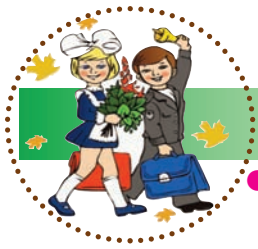
Тече, тече – не витече, біжить, біжить
– не вибіжить.

Ріка

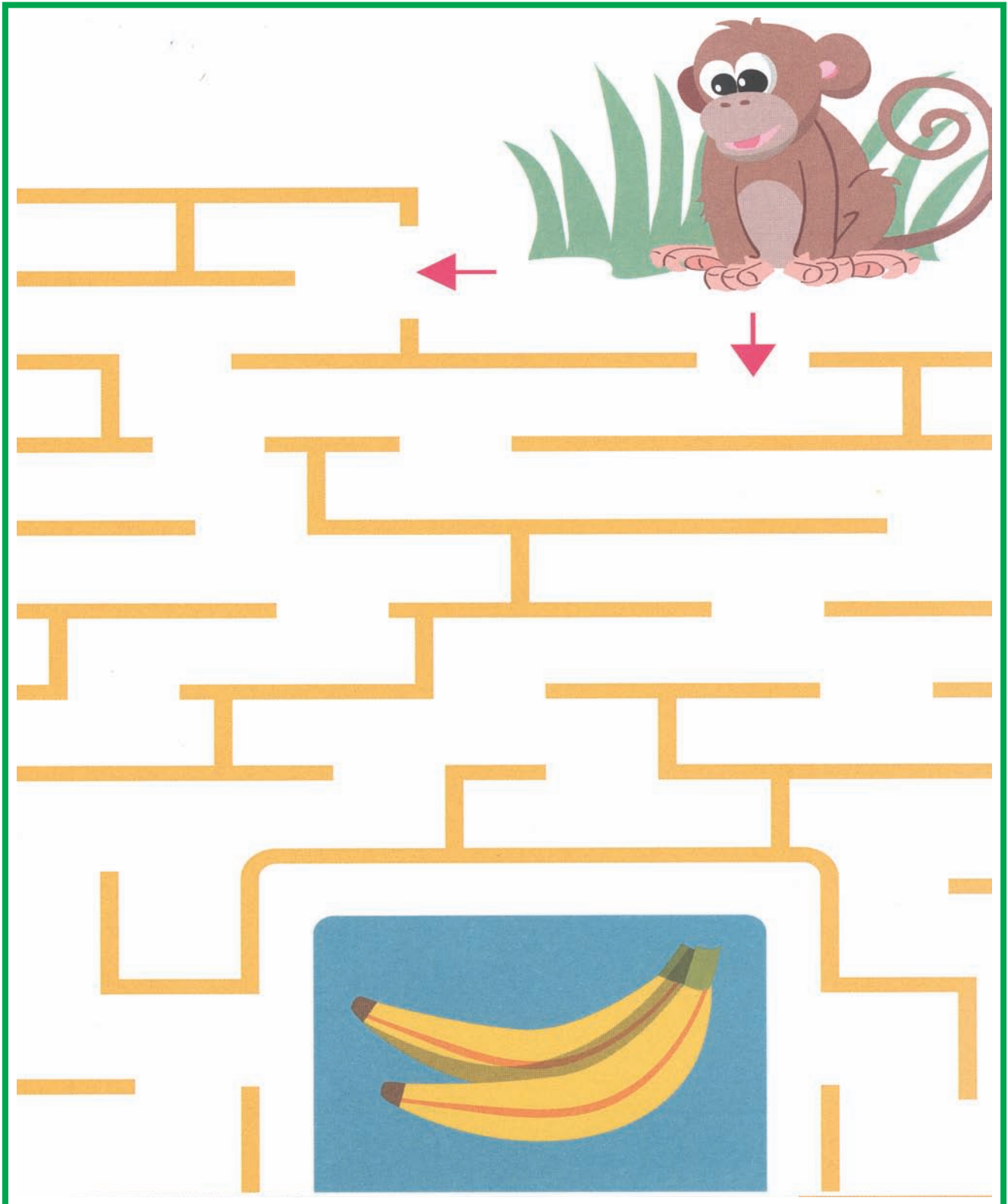

Як не бий, він не заплаче, тільки сам
завзято скаче.

М'яч

Знайдить дорогу до бананів

Зроби власними руками

ПІНЬЯТА – ЛІТНЯ РОЗВАГА РОДОМ ІЗ МЕКСИКИ

Найактивніші та непосидючі можуть виготовити барвисту піньяту. Піньята – традиційна мексиканська розвага. Зазвичай кольорову кулю виготовляють із пап'є маше, наповнюючи її усілякими солодощами та сюрпризами. Тоді піньяту підвішують на гілку дерева та пропонують малюкам розбити її палицями із зав'язаними очима.

Для виготовлення піньяти потрібно:

- велика повітряна куля,
- мотузка,
- газети,
- кольоровий або гофрований папір,
- мука,
- пензлик,
- ножиці,
- клей ПВА,
- солодощі та сувеніри.

1. Змішай чашку води з чашкою муки. Повинна вийти маса густої консистенції.

2. Обклей кулю довгими газетними смужками, змоченими у клеї з муки. Не забувай знімати з них зайвий розчин – так куля швидше висохне. Потрібно наклеїти не менше трьох шарів газетних смужок, залишивши не заклеєною маленьку ділянку біля отвору кульки.

3. Обклеєну кулю підвісь на мотузку і залиш висихати протягом доби.

3. Обклеєну кулю підвісь на мотузку і залиш висихати протягом доби.

4. Коли піньята добре просохне, обережно лусни кульку та через невеличкий отвір наповни заготовку солодощами.

Заклей отвір скетчем та задекоруй кольоровим або гофрованим папером.

5. Зроби дві невеличкі дірочки, протягни через них мотузку та підвісь піньяту на гілку дерева. Збирай друзів – можна починати розвагу!

Пішаємося нашими дітьми!

**Ана-Штефанія Брієнт,
с. Верхня Рівна**

Йоана та Емілія Чорніле, с. Негостина

Футбольна команда гімназійної школи с. Марицея